

- забезпечення єдності та гармонійної взаємодії між цими органами;
- надання професійної допомоги особам у сфері права, котрі її потребують;
- представництво органів адвокатури перед державними органами та громадськістю;
- належне виконання своїх обов'язків адвокатами відповідно до правил професійної етики.

Список використаної літератури:

1. Конституція України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141)
2. Про адвокатуру і адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012. *Відомості Верховної Ради України*. № 5076-VI.
3. Dekret ot 27 noyabrya 1991 №. 91–1197 o regulirovanii professii advokata [Decree of November 27, 1991 N 91–1197 on the Regulation of the Profession of Lawyer]. *Journal officiel du 28 novembre 1991*, 11. [in Russian].
4. Адвокатура України. Тема 1. Поняття і сутність інституту адвокатури. URL: <https://dl.sumdu.edu.ua/textbooks/28314/107871/index.html>.
5. Морозов Н.В. Основы правового положения адвоката по законодательству Франции. *Адвокат. практика*. 2006. № 6. С. 11–15.
6. Вільчик Т.Б. Система органів адвокатського самоврядування в країнах Європейського Союзу: Італія, Німеччина. URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/12/Vilchuk5.pdf>

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Храпенко Олена Олегівна**

Кирлась В.Ю.

студентка 1-го курсу магістратури факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЩОДО СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ

Страхування професійної відповідальності адвокатам потрібно навіть більше, ніж їхнім клієнтам. Адже, клієнт повинен бути впевнений в тому, що у випадку неналежної роботи адвоката щодо його справи, йому буде відшкодовано хоча б якусь частину понесених збитків. Таким чином, у світовій

практиці існують різні системи страхування професійної відповідальності. Науковець Стренг Р. звів такі системи до чотирьох основних видів:

1) індивідуальне страхування конкретного адвоката в приватній страховій компанії (Німеччина, Японія);

2) самострахування, тобто страхування за допомогою об'єднання адвокатів в товариства взаємного страхування (Канада, Великобританія);

3) колективне страхування, коли у відносини зі страховою компанією вступає асоціація адвокатів, що представляє інтереси всіх своїх членів при укладанні договору страхування (Бельгія, Ізраїль);

4) змішана система, яка включає елементи декількох з перерахованих видів, де, наприклад, адвокат може додатково застрахувати свій ризик в будь-якій приватній страховій компанії [5, с. 20–26].

Загалом, у практиці зарубіжних країн, клієнт розглядає адвоката як надійного професіонала [1, с. 172]. Адже, більшість зарубіжних країн мають розвинену систему страхування професійної відповідальності адвоката, де на законодавчому рівні закріплені норми щодо страхування відповідальності, наприклад, США, Німеччина, Франція, Великобританія та інші [11, с. 808].

Відповідно до вище зазначеного, в жовтні 1988 року делегацією дванадцяти країн-учасниць на пленарному засіданні у Страсбурзі, був прийнятий Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, де у підпункті 3.9.1. пункту 3.9 зазначено: «Адвокати завжди повинні бути застраховані від пред'явлення позовів, пов'язаних з недостатньою професійною компетентністю. Розмір страховки визначається в розумних межах співвідносно з ризиком можливих помилок, допущених адвокатами у ході здійснення професійної діяльності» [2].

Таким чином, законодавством Німеччини передбачено обов'язкове, а не добровільне страхування професійної цивільної відповідальності адвокатів, як, наприклад в США. Причому законодавством Німеччини закріплений мінімальний розмір страхової суми, який становить 2 мільйони франків на рік в розрахунку на одного адвоката.

Хоча в США діє добровільна система страхування професійної відповідальності адвокатів, що на нашу думку, несе більші ризики для клієнтів, але в більшості штатів вимагається від адвокатів, які не страхують професійну діяльність, повідомляти своїх клієнтів про те, що їхня діяльність не застрахована.

Іншим прикладом є Закон Франції «Про організацію професії адвоката» від 1991 року, який передбачає обов'язкове страхування його професійної цивільної відповідальності. Причому, можливо, щоб договір страхування був укладений конкретним адвокатом, групою адвокатів чи адвокатською організацією [4].

Також, законодавством Франції закріплено мінімальний розмір страхової суми, який становить 1,5 мільйон євро на рік у розрахунку на

одного адвоката, а середній річний розмір страхового внеску на одного адвоката становить 1 тисяча євро.

Особливістю страхування відповідальності адвоката у Франції є те, що, лише за рішенням суду клієнту сплачується страхова виплата. Тобто будь-який страховий випадок, який пов'язаний з професійною відповідальністю адвоката, розглядається в суді у спеціалізованій палаті апеляційного суду. Судом встановлюється факт професійної помилки адвоката і чи справді, він її допустив, а також, які конкретно збитки адвокат завдав своєму клієнту. У судовому розгляді суд встановлює причинно-наслідковий зв'язок між помилкою і збитками та розмір страхового відшкодування [8].

Але, на відміну від зарубіжних країн, в українському законодавстві не має норм, які б регулювали страхування професійної відповідальності адвоката. Таким чином, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» не передбачається страхування професійної відповідальності адвоката і законодавець, навіть, не припускає необхідність щодо такого страхування [6].

Чекмарьова Л. вважає, що основні проблеми страхування професійної відповідальності адвоката в Україні полягають в тому, що:

1) норми українського законодавства, які визначають правові взаємовідносини між адвокатом і клієнтом потребують додаткового дослідження і в подальшому мають бути закріплені в нормативно-правових актах;

2) в Україні належним чином не враховується інститут страхування професійної відповідальності адвокатів;

3) не приділяється належної уваги практики зарубіжних країн, як-от Німеччини, Франції, США щодо застосування страхування професійної відповідальності адвокатів [10, с. 258–263].

Але, адвокат Світличний О., стверджує, що Указ Президента України від 20.05.2015 року №276/2015 «Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки», та Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо обов'язкового страхування професійної відповідальності адвоката)» №2298а від 06.07.2015 року який було зареєстровано Верховною Радою України, могли б вплинути на запровадження інституту страхування професійної відповідальності адвокатів. Але, по факту, вони позбавлені конкретності у визначенні того, що підлягає страхуванню [9]. До того ж, Проект, що містив норми щодо впровадження інституту обов'язкового страхування відповідальності адвокатів шляхом внесення відповідних змін та доповнень до Закону України «Про страхування» та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» в 2019 році було відкликано [7].

Хоч адвокати схильні робити помилки, як і будь-хто інший, але їх професійні помилки можуть коштувати набагато дорожче, ніж помилки

інших і не варті втрати довіри своїх клієнтів. Без належного покриття професійної відповідальності адвокати втрачають гроші, перспективи кар'єрного росту та навіть свою фірму.

Юридичним фірмам надзвичайно важливо забезпечити свою практику належним захистом. Від так, страхування професійної відповідальності повинно захищати адвокатів від таких професійних помилок як неповного або неправильного консультування з правових питань або ж помилок при складанні документів правового характеру, втрати важливих документів, розкриття конфіденційної інформації, тобто, розголошення особистих, приватних даних третій стороні без згоди клієнта, а також, недбалості або ж пропущення процесуальних строків тощо.

Таким чином, запровадження інституту обов'язкового страхування професійної відповідальності адвокатів в Україні може позитивно вплинути як на розвиток адвокатської професії, так і на стан дотримання прав, свобод та законних інтересів їх клієнтів – фізичних та юридичних осіб [3, с. 65–73].

Підсумовуючи вище зазначене, можна дійти висновку, що страхування збільшить довіру до українських адвокатів з боку клієнтів, особливо іноземних. Адже на глобальному ринку юридичних послуг, до якого ми так чи інакше інтегруємося, «застраховані адвокати» є правилом, а не виключенням.

Список використаної літератури:

1. Волошина Л. О. Перспективи запровадження в Україні страхування адвокатської діяльності. *Юридичний науковий журнал*. 2016. № 3. С. 171–173.
2. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343#Text
3. Кармазіна К. Ю. Страхування адвокатської діяльності в Україні: бути чи не бути?. *Правова держава*. 2018. № 30. С. 65–73.
4. Кучерена А. Г. Адвокатура : Учебник. Москва: Юрист, 2006. С. 228.
5. Наумов Д.В. Механизм страхования профессиональной ответственности адвокатов за рубежом. *Имущественные отношения в РФ*. 2010. № 9(108). С. 20–26.
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 27. С. 282.
7. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України (щодо обов'язкового страхування професійної відповідальності адвоката) № 2298а від 6 липня 2015 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55909.
8. Страхування професійної відповідальності адвоката у країнах Європи та Америки. URL: <https://vkr.ua/publication/strakhuvannya-profesiyanoi-vidpovidalnosti-advokata-u-krayinakh-ievropi-ta-ameriki>

9. Страхування професійної відповідальності адвокатів в Україні. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/strahuvannya-profesiynoyi-vidpovidalnosti-advokativ-v-ukrayini.html>

10. Чекмарьова Л. Ю. Перспективи розвитку страхування професійної відповідальності адвоката. *Проблеми цивільного та підприємницького права в Україні*. 2016. № 3. С. 258–263.

11. Thomas F. Sheehan. The History Of Lawyers' Professional Liability Insurance. URL: <http://www.jstor.org/stable/25761394>.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури, професор Національного університету «Одеська юридична академія» **Косюта Михайло Васильович**

Коваль Б. В.

студентка 2-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТУРА США ТА УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Адвокатура в сучасних реаліях демократії є надзвичайно важливим інститутом, який допомагає балансувати інтереси громадянського суспільства та можливостей держави. Надання правової допомоги та захист прав та інтересів громадян в суді є основним елементом механізму забезпечення доступності закону.

Складна правова система США та висока роль правового регулювання життя американського суспільства визначає особливе місце професії адвоката порівняно з іншими професійними групами. Перша відмінність інституту адвокатури в Україні та США полягає у законодавстві двох країн. Система права в США розглядається, як інтегрована сукупність, в якій немає незалежних ні від кого інституцій. Прокурори, судді та адвокати складають один і той же іспит, мають єдині етичні засади. В Україні такого немає. У США немає окремого нормативно-правового акту, який закріплює права та обов'язки адвоката, принципи та організацію їх діяльності, на відміну від Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. Статус адвоката впливає з прецедентного права, норм професійної етики та звичаїв. Основний принцип участі адвоката в судочинстві закріплений в шостій поправці до Конституції США, яка передбачає, що обвинувачений має право на допомогу адвоката для свого захисту.